

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА
ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ»

30 квітня 2025 року

Одеса

УДК 321(477)(063)

С91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 26 червня 2025 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т.О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Проноза І.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 30 квітня 2025 року. Одеса ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025. 253с.

УДК 321(477)(063)

С91

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025

© Центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025

41. Сокур О. В. ПАРТІЙНИЙ ДИСКУРС ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ 201
42. Таргоніна М.М., Проноза І.І. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ЗМІН ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ 205
43. Толмачевська Є. С., Скриль С. А. ГЕОПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕЦИ УКРАЇНИ 208
44. Хлівнюк Т.П. ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 214
45. Чекмарьова Л. Ю. ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ ТА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ 217
46. Chornobai Andrii MODERN DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY 222
47. Цимбал С. Ю. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК МЕХАНІЗМ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ: ДИСКУРСИВНІ ТЕХОЛОГІЇ, РИЗИКИ ТА ВИКЛИКИ БЕЗПЕЦИ 224
48. Швець С. Л. ЄВРОПЕЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ 227
49. Шевчук Я. В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМИ ПРОЦЕСАМИ 230
50. Юрченко М. М. Ніцевич А. С. ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ 235
51. Юрьев А.М. ПОЛІТИЧНА СТРУКТУРИЗАЦІЯ: ІДЕЇ Й ІНСТИТУТ 239
52. Яковлев Д. В. СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПОЛІТИЧНИМИ КРИЗАМИ: ХРОНОПОЛІТИКА ВОЄННОГО ЧАСУ 244
53. Яковлева Л. І. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ НА ОСНОВІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ 249

ПАРТІЙНИЙ ДИСКУРС

ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

*Сокур Олексій Володимирович,
аспірант кафедри політичних наук і права
соціально-гуманітарного факультету
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса*

Одним із визначальних процесів для розвитку політичної системи України є європейська інтеграція. Очевидно, що політичний дискурс щодо європейської інтеграції зазнавав суттєвих трансформацій змінювався протягом усього періоду Незалежності, а європейська та євроатлантична інтеграція, хоча часто-густо ставали заручниками внутрішньополітичних конфліктів, водночас визначали політичний ландшафт та електоральний вибір громадян України.

Визначаючи європейську інтеграцію як нову індустріалізацію для України, С. Борисевич зазначає: «Українське суспільство і держава мусять лише змінити цілі європейського вектору свого розвитку. Це не мають бути надії на повноправне членство в ЄС, «вихід» на багатий європейський ринок українських товарів і досягнення європейських стандартів життя громадян. Для України актуальним є питання запозичення стандартів якості та ефективності організації і ведення менеджменту в усіх сферах суспільного життя, зокрема і в державному управлінні, та започаткування і розвиток нової індустріалізації країни на сучасних технологічних засадах, чого досягнути без співпраці з Європою, США та Китаєм буде проблематично. Співпраця з Об'єднаною Європою за певних умов може бути стимулом для успішного проведення цілого комплексу соціально-економічних та політико-правових реформ» [1, с. 201].

Слід безумовно погодитись із С. Борисевичем щодо необхідності посилення європейського вектору розвитку українського суспільства та

держави й відзначити, що мобілізація українського суспільства та держави під час війни актуалізує необхідність досліджень процесу європейської інтеграції та значно підвищує шанси України на повноцінне, повноправне членство в Європейському Союзі.

Партійний дискурс щодо європейської інтеграції є частиною та різновидом політичного дискурсу. Останній визначається як «...форма політичної діяльності, яка орієнтується на питання державного керівництва суспільством, визначення форм, завдань і змісту діяльності органів влади... рефлексивна мовна комунікація, що відбувається в політиці і характеризується сукупністю текстів про політику, спрямованих на питання завоювання, утримання та використання державної влади» [2, с. 76].

Слід відзначити такі основні характеристики політичного дискурсу: інтертекстуальність, міфологізм та мову, а серед найбільш розповсюджених жанрів політичного дискурсу виокремити агітаційну промову, політичні дебати, дискусії, політичне інтерв'ю, політичну промову, урядову заяву, ін.[2].

Наголосимо також на зв'язку дискурсу із політичною реальністю. Адже, партійний дискурс не лише відображає уявлення обранців (політиків) та виборців щодо європейської інтеграції, а й конструює реальність вектору розвитку держави.

Погодимося: «Дослідження політичного дискурсу вимагає постійної уваги до політичних наративів й моделей реальності. Інакше кажучи, у фокусі аналізу перебувають тексти та контексти боротьби за владу. Дискурс є водночас простором та інструментом політичної конкуренції. З одного боку, це простір боротьби за владу, місце перетину візій минулого, сучасного та майбутнього політичних відносин, який надає певне значення практикам. З іншого боку, дискурс є досить ефективним інструментом політики, завдяки якому суспільству нав'язується воля правлячого класу... У підходах до розуміння дискурсу (критичному та постмодерному) можна

побачити дуалізм. Він притаманний і самому дискурсу. Адже, нагадаємо, сам термін «discursus» означає метушню, біганину, колообіг, рух. Дискурс формується рухом (або метушнею) сенсів між опозиціями: наратив – модель, текст – контекст, минуле – майбутнє, індивідуалізм – колективізм, дія – структура, ін. [5, с. 82].

Щодо партійного дискурсу, то він «не просто віддзеркалює епістемологічні й риторичні практики політичної групи та відображає основні лінії політичного конфлікту. Він виступає потужним інструментом політичної боротьби: перевага у дискурсивній площині дозволяє партіям отримувати та утримувати політичну владу. За контроль над змістовним наповненням партійного дискурсу ведеться конкурентна політична боротьба, у якій використовуються різні ресурси політична влада, адміністративний тиск, правові та фінансові механізми, інформаційні послання й комунікативні технології (політична реклама, пропаганда та PR)» [4, с. 127].

Партійний дискурс щодо європейської інтеграції України формується за двома напрямками: ціннісним (визначення історичних джерел, впливу європейської інтеграції на соціокультурну сферу, національну ідентичність тощо) та інституційним (інтеграції до Європейського Союзу).

У партійному дискурсі відзначимо, передусім, відмінності між «європейською ідентичністю», «європейськими цінностями», «ідеєю об'єднаної Європи» та інститутами ЄС. Консенсус, який сформувався у партійному дискурсі щодо приналежності України до «європейської родини» та необхідність закріплення європейських цінностей аж ніяк не поширюється на процесі інтеграції до ЄС та інституційної взаємодії між Україною та ЄС.

Вже доводилось відзначати, що «Дискурс щодо європейської інтеграції, як простір символічної боротьби, має не лише сприяти інституціоналізації демократичних практик у політичному просторі (від

електоральних змагань до впровадження публічних політик), але й сам підлягає «європеїзації». Вона полягає у реалізації європейських дискурсивних практик комунікативної взаємодії між владою та громадянами, раціональних дебатів відносно політичного курсу, поширенню «культури діалогу» [3, с. 221].

У цілому, вектори розвитку партійного дискурсу щодо європейської інтеграції України обумовлені відмінностями між інтерпретаціями «ціннісного» та «інституційного вимірів» інтеграційних процесів, внутрішньополітичними конфліктами та електоральною доцільністю, а головним чином – прагненням політичних акторів конструювати політичну реальність відповідно до власних уявлень.

Список використаних джерел:

1. *Ідея Європи в суспільному дискурсі сучасної України: монографія / від. ред. І. Соляр, упоряд. О.Муравський, М. Романюк; Львів: Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2019. 312 с.*
2. *Лукіна Л.В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. Політикус. 2021. Вип. 2. С. 75–80. URL: http://politicus.od.ua/2_2021/13.pdf*
3. *Сокур О. В. Трансформації дискурсу щодо європейської інтеграції України (на основі дослідження аналітичних доповідей). Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 50. С. 217-222. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/50_2024/38.pdf*
4. *Тимофєєва А. О. Партійний дискурс в Україні: особливості та складові. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2015. № 4. С. 126-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Perspekt_2015_4_24.*
5. *Яковлев Д. В. Дискурс вітчизняних медіа щодо країн Балтії: минуле/майбутнє, policy/politics. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2020. Вип. 26. С. 82-87.*